

tusschen voegen, die den patiënt doen gevoelen, dat hij op de hoogte is van den toestand en bovendien om zich te vrijwaren voor de opmerking bij de tweede of derde samenspreking, dat men dit of dat vergeten heeft mee te deelen, wat toch ook bij het ziektebeeld behoorde. Men zal, dit spreekt van zelf, reeds bij het ondervragen, onderscheid maken tusschen den jongeling en den grijsaard en tusschen de sexen. Nadat men nu alles vernomen heeft, wat vaak zeer lang duurt, vooral bij gesloten karakters, en nadat men ook de intieme onderwerpen heeft aangevoerd met de noodige tact en voorzichtigheid, gaat men altijd over tot het lichamelijk onderzoek. In dit opzicht mag geen enkel orgaan overgeslagen worden en moet ook rondweg meegedeeld worden dat, zooals in de meeste gevallen, lichamelijk geen afwijkingen gevonden zijn en wanneer een lichte gevonden wordt, dat deze aanwezig is en geen gevaar oplevert. Hier staat ik op een onderscheid, waarop ik later nog terugkom, tusschen medici en, laat ik nu maar in 't algemeen zeggen, paedagogen. Meermalen hoort men toch de opmerking, dat goede paedagogen deze taak eveneens zouden kunnen overnemen, ik ben nog bij het onderzoek, meer dan men denken zou werpen zich ook paedagogen op om die taak in handen te nemen. Bij functioneele neurosen is dit niet mogelijk. We hebben hier immers een duidelijken invloed van de ziel op het lichaam en in dit opzicht mag alleen de ervaring van den medicus spreken. De meer intieme dingen worden niet blootgelegd, omdat de paedagoog uit prijszenswaardige bedeesdheid dit punt niet durft aanraken en de patiënt weet immers, dat de medicus door zijn ambtsgeheim gebonden is tot zwijgen. Maar wat het allerzwaarste weegt, door een volledig onderzoek, wat alleen de medicus in staat is te verrichten, wordt een bijzonder vertrouwen bij den patiënt gewekt, vooral omdat de lichamelijke klachten een integreerend bestanddeel van het lijden vormen.

Is dus het vertrouwen noodig, opdat de patiënt zich volkomen uitspreekt, opdat men werkelijk van een rationeele theapie kan spreken, niet minder is het noodig, wanneer we aan de eigenlijke therapie zullen beginnen. Terwijl bij het zich uitspreken de patiënt zich hoofdzakelijk moest geven, worden de rollen bij de therapie geheel omgedraaid. Hier is het de medicus, die actief optreedt en van wien de kracht moet uitgaan. In onzen